

## პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების კანონიერების შესწავლის პროცესში ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა საქმის წარმოების პრინციპები

პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების კანონიერების შესწავლა პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის ერთ-ერთი მთავარი ფუნქციაა და მოიცავს როგორც პერსონალურ მონაცემთა დამუშავებასთან დაკავშირებული განცხადებების განხილვას, ისე პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების კანონიერების შემოწმებას (ინსპექტირებას). სტატია ეთმობა პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების კანონიერების შესწავლისას არსებულ იმ პრინციპებს, რომლებიც გამომდინარეობს „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონითა და საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსით განსაზღვრული მოთხოვნებიდან და რომელთა შესაბამისადაც პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის მიერ ხორციელდება თითოეული საქმის წარმოების პროცესი.

**საკვანძო სიტყვები:** პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახური, პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების კანონიერების შესწავლა, ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა საქმის წარმოება, ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა საქმის წარმოების პრინციპები.

### 1. შესავალი

პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების კანონიერების შესწავლის პროცესში საქმის წარმოების პროცესის სათანადოდ განხორციელების

---

\* სამართლის დოქტორი, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის ასისტენტ-პროფესორი, პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის უფროსის პირველი მოადგილე.

მიზნით, კრიტიკულად მნიშვნელოვანია დაცული იყოს ის პრინციპები, რომლებიც მკაფიოდ არის დადგენილი მოქმედი კანონმდებლობით ან გამომდინარეობს „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონით, საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსით ან შესაბამისი კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებით განსაზღვრული დებულებების მიხედვით.

„პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ კანონის 52-ე მუხლის თანახმად, თუ პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახური გამოავლენს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევას, იგი უფლებამოსილია შეადგინოს ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ოქმი და, შესაბამისად, დამუშავებისთვის პასუხისმგებელ პირს ან/და დამუშავებაზე უფლებამოსილ პირს დააკისროს ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობა ამ კანონითა და საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსით დადგენილი წესით. ამასთან, ხსენებული კანონის 58-ე მუხლის მე-3 პუნქტის მიხედვით, სამსახურის უფროსის უფლებამოსილება და საქმის წარმოების წესი განისაზღვრება ამ კანონით, საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსით, სხვა საკანონმდებლო აქტებითა და სამსახურის უფროსის ნორმატიული აქტებით, ხოლო ამავე მუხლის მე-4 პუნქტის შესაბამისად, საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსისა და ამ კანონის ნორმების ურთიერთმიმართებისას უპირატესობა ენიჭება ამ კანონით განსაზღვრულ ნორმებს.

2023 წელს მიღებულმა „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონმა, მთელ რიგ სიახლეებთან ერთად, ახლებურად ჩამოაყალიბა კანონის მოთხოვნათა დარღვევისთვის ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობის დაკისრების წესი და თუ მანამდე მოქმედ რედაქციაში ადმინისტრაციული სახდელის დაკისრება ძირითადად ხდებოდა საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსით გათვალისწინებული დებულებების მიხედვით, „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს მოქმედი კანონი განახლებული ფორმით, დარგის თავისებურებების გათვალისწინებით, ადგენს ყველა იმ წესს, რომელიც დაცული უნდა იყოს საქმის წარმოების პროცესში.

ნაშრომში განხილულია პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების კანონიერების შესწავლისას საქმის წარმოების თითოეული ის პრინციპი, რომელიც ასახულია „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონსა და საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსში, რომელთა განუხრელი დაცვის გარეშე შეუძლებელია ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეზე სათანადო გადაწყვეტილების მიღება.

## 2. კანონიერება

„პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის 39-ე მუხლის მე-3 პუნქტი განსაზღვრავს უშუალოდ პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის საქმიანობის პრინციპებს, რომლის პირველივე პრინციპად კანონიერებაა დადგენილი, რაც, თავის მხრივ, გულისხმობს იმას, რომ პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების კანონიერების შესწავლის პროცესში ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა საქმის წარმოებისას, თითოეული მოქმედება შესაბამისობაში უნდა იყოს ზემოთ მითითებულ საკანონმდებლო აქტებთან.

პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახური საქმიანობის განხორციელებისას ხელმძღვანელობს საქართველოს კონსტიტუციით, საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით, საერთაშორისო სამართლის საყოველთაოდ აღიარებული პრინციპებითა და ნორმებით, ამ კანონითა და სხვა სათანადო სამართლებრივი აქტებით.<sup>1</sup>

ადმინისტრაციული სამართალდარღვევებისათვის ზემოქმედების ზომათა შეფარდებისას კანონიერების უზრუნველყოფას განსაზღვრავს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსიც, რომლის მე-8 მუხლის თანახმად, „არავის არ შეიძლება შეეფარდოს ზემოქმედების ზომა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების გამო, თუ არა კანონმდებლობით დადგენილ საფუძველზე და წესით. ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა საქმეებს აწარმოებენ კანონიერების მკაცრი დაცვის საფუძველზე. საამისოდ უფლებამოსილი ორგანოები და თანამდებობის პირნი ადმინისტრაციული ზემოქმედების ზომებს შეუფარდებენ თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში, კანონმდებლობის ზუსტი შესაბამისობით.“

კანონიერების პრინციპის დაცვა ასევე გათვალისწინებულია კოდექსის 33-ე მუხლის შემადგენლობითაც, რომელიც ადგენს ადმინისტრაციული სახდელის დადების ზოგად წესს. კერძოდ, აღნიშნული მუხლის მიხედვით, „ადმინისტრაციული სამართალდარღვევისათვის სახდელი დაედება იმ ნორმატიული აქტით დაწესებულ ფარგლებში, რომელიც ითვალისწინებს პასუხისმგებლობას ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა შესახებ ამ კოდექსის და ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა შესახებ სხვა აქტების ზუსტი შესაბამისობით.“

## 3. ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვა

ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის პრინციპი „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველივე მუხლშია განსაზღვრული, კერძოდ, „ამ კანონის მიზანია პერსონალური მონაცემების დამუშავებისას ადამიანის ძირითადი უფლებებისა და თავისუფლებების, მათ შორის, პირადი და ოჯახური

<sup>1</sup> საქართველოს კანონი „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“, 3144-XIმს-XXმპ, 14/06/2023, 39-ე მუხლის მე-2 პუნქტი.

ცხოვრების, პირადი სივრცისა და კომუნიკაციის ხელშეუხებლობის უფლებების, დაცვა.”

შესაბამისად, ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა წარმოების თითოეულ ეტაპზე ზედმიწევნით უნდა იქნას დაცული საქართველოს კონსტიტუციითა და საერთაშორისო ნორმებით საყოველთაოდ აღიარებული ადამიანის ძირითადი უფლებები და თავისუფლებები.

#### **4. დამოუკიდებლობა და პოლიტიკური ნეიტრალიტეტი**

პერსონალურ მონაცემთა დაცვის საზედამხედველო ორგანოს ფუნქციები და მოვალეობები გამორჩეულია ქვეყანაში არსებულ ადმინისტრაციულ ორგანოებს შორის, რისი ძირითადი განმაპირობებელი არის მისი სამართლებრივი მოწყობის ფორმა. ამ მხრივ, პირველ რიგში, აღსანიშნავია პერსონალურ მონაცემთა დაცვის საზედამხედველო ორგანოს დამოუკიდებლობა და პოლიტიკური ნეიტრალიტეტი, რომელიც როგორც საერთაშორისო, ასევე ეროვნული კანონმდებლობით არის განმტკიცებული.

ევროკავშირის „მონაცემთა დაცვის ძირითადი რეგულაციის“ („General Data Protection Regulation“) მიხედვით<sup>2</sup>, მონაცემთა დაცვის საზედამხედველო ორგანოები არიან სრულიად დამოუკიდებელნი თავიანთი ამოცანების შესრულებისა და უფლებამოსილების განხორციელებისას, ხოლო, „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის თანახმად, დამოუკიდებლობა და პოლიტიკური ნეიტრალიტეტი, სამსახურის საქმიანობის ერთ-ერთი ძირითადი პრინციპია. შესაბამისად, პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების კანონიერების შესწავლის პროცესში ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა საქმის წარმოებისას სამსახურის თანამშრომელი მოქმედებს დამოუკიდებლად და უფლება არ აქვს, თავისი სამსახურებრივი მდგომარეობა პარტიული (პოლიტიკური) მიზნებისათვის ან/და ინტერესებისათვის გამოიყენოს.

ზემოაღნიშნულ პრინციპს პრაქტიკაში ასევე განამტკიცებს კანონის 55-ე მუხლი, რომელიც განსაზღვრავს პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის თანამშრომლის სამართლებრივ დაცვას და ადგენს რომ „კანონის მიხედვით, არავის არა აქვს უფლება, ჩაერიოს პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის თანამშრომლის სამსახურებრივ საქმიანობაში, გარდა კანონით გათვალისწინებული შემთხვევებისა.“ ასევე, ამავე მუხლის თანახმად, „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის თანამშრომლის მიერ სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისას მისთვის ხელის შეშლა, მისი პატივისა და ღირსების შელახვა, მისთვის წინააღმდეგობის გაწევა, მის მიმართ მუქარა, ძალადობა ან მისი სიცოცხლის, ჯანმრთელობის ან ქონების ხელყოფა იწვევს საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ პასუხისმგებლობას. სამსახურებრივი უფლებამოსილებების

---

<sup>2</sup> პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახური, ევროკავშირის „მონაცემთა დაცვის ძირითადი რეგულაცია“ („GDPR“) - ქართული თარგმანი.



განხორციელებასთან დაკავშირებით პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის უფროსის, პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის უფროსის პირველი მოადგილის ან მოადგილის, პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის თანამშრომლის ან მისი ოჯახის წევრის სიცოცხლის, ჯანმრთელობისა და ქონების ხელყოფის შესახებ ინფორმაციის მიღების შემთხვევაში სახელმწიფო ორგანოები ვალდებული არიან განახორციელონ კანონით გათვალისწინებული ღონისძიებები მისი/მათი პირადი და ქონებრივი უსაფრთხოების დასაცავად.”<sup>3</sup>

ამასთან, გარდა იმისა, რომ პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის უფროსისთვის ან სამსახურის უფლებამოსილი პირისთვის კანონით განსაზღვრული უფლების განხორციელებაში ხელის შეშლა „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მიხედვით<sup>4</sup> წარმოადგენს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევას და ადმინისტრაციული სახდელის სახით პირს შესაძლოა დაეკისროს ფულადი ჯარიმა 1 000 ლარიდან 6 000 ლარამდე ოდენობით, აღსანიშნავია ისიც, რომ პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის უფროსზე ან სამსახურის მოსამსახურეზე ზემოქმედება არის საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსით<sup>5</sup> გათვალისწინებული დანაშაულებრივი ქმედება და იწვევს სისხლისსამართლებრივ პასუხისმგებლობას.

## 5. ობიექტურობა და მიუკერძოებლობა

ობიექტურობა და მიუკერძოებლობა მჭიდროდ უკავშირდება ზემოთ განხილულ დამოუკიდებლობას და პოლიტიკური ნეიტრალიტეტს, თუმცა იგი დამოუკიდებელ პრინციპს წარმოადგენს და ცალკე არის განსაზღვრული „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონით, როგორც პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის საქმიანობის ერთ-ერთი საფუძველი.

საგულისხმოა, რომ მოქმედი ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსი მიუკერძოებლობის პრინციპს მკაფიოდ არ განსაზღვრავს და საქმის წარმოებისას მისი დაცვის ვალდებულება ირიბად გამომდინარეობს კოდექსის 233-ე მუხლის ჩანაწერიდან, რომლის მიხედვითაც „ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეს განიხილავენ კანონის და საქმის განმხილველი ორგანოს (თანამდებობის პირის) წინაშე ყველა მოქალაქის თანასწორობის საწყისებზე წარმოშობის, სოციალური და ქონებრივი მდგომარეობის, რასობრივი და ეროვნული კუთვნილების, სქესის, განათლების, ენის, რელიგიისადმი დამოკიდებულების, საქმიანობის სახეობისა და ხასიათის, საცხოვრებელი ადგილისა და სხვა გარემოებათა მიუხედავად.“

<sup>3</sup> საქართველოს კანონი „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“, 3144-XIმს-Xმპ, 14/06/2023, 55-ე მუხლის მე-3 პუნქტი.

<sup>4</sup> საქართველოს კანონი „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“, 3144-XIმს-Xმპ, 14/06/2023, 88-ე მუხლი.

<sup>5</sup> საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი, 22/07/1999, 352<sup>1</sup> მუხლი.

## 6. თანაზომიერება

თითოეული შემზღუდველი ხასიათის ღონისძიება, რომლის გამოყენებაც ხდება შესაბამისი ადმინისტრაციული ორგანოს მხრიდან, უნდა იყოს თანაზომიერი. თანაზომიერების პრინციპი კრძალავს მმართველობითი ღონისძიების ადრესატის შეუსაბამო შეზღუდვას. ეს პრინციპი თავის მხრივ გამომდინარეობს სამართლებრივი სახელმწიფოს კონსტიტუციური პრინციპიდან, რომლის თანახმადაც, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი ურთიერთობის მონაწილე რომელიმე მხარის კონსტიტუციური უფლების შეზღუდვა იმდენად არის დასაშვები, რამდენადაც ის საჯარო ინტერესების დაცვისათვის გარდაუვალი საშუალებაა.<sup>6</sup>

თანაზომიერების პრინციპი ფასდება ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გამოყენებულ საშუალებასა და მისაღწევ მიზანს შორის არსებული დამოკიდებულება. საშუალებასა და მიზანს შორის თანაზომიერების შემოწმება ხდება ოთხი ნაბიჯის გავლით<sup>7</sup>: მიზნის დადგენა, შესაფერისობის დადგენა, აუცილებლობის დადგენა, პროპორციულობის დადგენა. აღნიშნული ნაბიჯები კი, დეტალურადაა განხილული ქართულ მეცნიერებაში.<sup>8</sup>

ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა საქმის წარმოების დროს თანაზომიერების პრინციპის სათანადოდ გამოყენებას საკმაოდ დიდი მნიშვნელობა აქვს, განსაკუთრებით საქმის განმხილველი უფლებამოსილი ორგანოს მხრიდან შესაბამისი ადმინისტრაციული სახდელის თუ მონაცემთა დამუშავებაზე პასუხისმგებელი პირისთვის სავალდებულოდ შესასრულებელი დავალების გაცემის შერჩევასთან დაკავშირებული გადაწყვეტილების მიღებისას.

აღნიშნული პრინციპის დაცვის მნიშვნელობას ხაზს უსვამს ისიც, რომ „ევროპის პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ზედამხედველის“ მიერ შემუშავებულ იქნა სახელმძღვანელო დოკუმენტი გამოსაყენებელი ზომების პროპორციულობის შესახებ, სადაც აღნიშნულია, რომ თანაზომიერების/პროპორციულობის პრინციპი ზღუდავს ორგანოებს უფლებამოსილების განხორციელებაში, რადგან მოითხოვს ბალანსის დაცვას გამოყენებულ საშუალებებსა და დასახულ მიზანს (ან მიღწეულ შედეგს) შორის.<sup>9</sup>

---

<sup>6</sup> Dettmerbeck S., Allgemeines Verwaltungsrecht, 2004, 67.

<sup>7</sup> იქვე, 68-72.

<sup>8</sup> ტურავა პ., წუკლადე ნ., ზოგადი ადმინისტრაციული სამართლის სახელმძღვანელო, 2010, 27.

<sup>9</sup> European Data Protection Supervisor, Guidelines on assessing the proportionality of measures that limit the fundamental rights to privacy and to the protection of personal data, 2021, retrieved from <<https://edps.europa.eu>> [10.02.2025].

## 7. კანონის წინაშე თანასწორობა

საქართველოს კონსტიტუციის თანახმად<sup>10</sup>, „ყველა ადამიანი სამართლის წინაშე თანასწორია. აკრძალულია დისკრიმინაცია რასის, კანის ფერის, სქესის, წარმოშობის, ეთნიკური კუთვნილების, ენის, რელიგიის, პოლიტიკური ან სხვა შეხედულებების, სოციალური კუთვნილების, ქონებრივი ან წოდებრივი მდგომარეობის, საცხოვრებელი ადგილის ან სხვა ნიშნის მიხედვით.“

ზემოაღნიშნული პრინციპი გაზიარებულია საქართველოს ზოგად ადმინისტრაციული კოდექსში, რომლის მე-4 მუხლის თანახმად, ყველა თანასწორია კანონისა და ადმინისტრაციული ორგანოს წინაშე. დაუშვებელია ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი ურთიერთობის მონაწილე რომელიმე მხარის კანონიერი უფლებისა და თავისუფლების, კანონიერი ინტერესის შეზღუდვა ან მათი განხორციელებისათვის ხელის შეშლა, აგრეთვე მათთვის კანონმდებლობით გაუთვალისწინებელი რაიმე უპირატესობის მინიჭება ან რომელიმე მხარის მიმართ რაიმე დისკრიმინაციული ზომების მიღება. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილის მიხედვით კი, საქმის გარემოებათა იდენტურობის შემთხვევებში დაუშვებელია სხვადასხვა პირის მიმართ განსხვავებული გადაწყვეტილების მიღება, გარდა კანონით გათვალისწინებული საფუძვლის არსებობისას.

კანონის წინაშე თანასწორობის ეს ზოგადი დებულება გულისხმობს სახელმწიფო აპარატის მხრიდან თვითნებობის აკრძალვას. დაუშვებელია არსებითად იდენტური საქმის გარემოებების თვითნებურად არათანაბრად შეფასება და პირიქით, არსებითად არათანაბარი საქმის გარემოებების თვითნებურად თანაბარი შეფასება და აქედან გამომდინარე, უკანონო გადაწყვეტილების მიღება. ამ კონსტიტუციური პრინციპის ზოგად ადმინისტრაციულ კოდექსში ასახვა ემსახურება ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი ურთიერთობის მონაწილეთა უფლებების დაცვას, რამდენადაც ის გულისხმობს, რომ დაუშვებელია ამ ურთიერთობის რომელიმე მხარის კანონიერი უფლებისა და თავისუფლების, კანონიერი ინტერესის შეზღუდვა ან მათი განხორციელებისათვის ხელის შეშლა, აგრეთვე მათთვის კანონმდებლობით გაუთვალისწინებელი რაიმე უპირატესობის მინიჭება, ან რომელიმე მხარის მიმართ რაიმე დისკრიმინაციული ზომების მიღება. ამ მოთხოვნის დარღვევა გვაქვს სახეზე, როდესაც არ იკვეთება ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი ურთიერთობის ერთ-ერთი მხარის შეზღუდვის ან მისთვის უპირატესობის მინიჭების გონიერი, საქმის არსიდან გამომდინარე საფუძველი, არამედ ამკარაა შეუსაბამობა განხორციელებულ ღონისძიებასა და საქმის ფაქტობრივ გარემოებებს შორის.<sup>11</sup>

საქმის განხილვას მოქალაქეთა თანასწორობის საწყისებზე ითვალისწინებს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 233-ე

<sup>10</sup> საქართველოს კონსტიტუცია, 1995, მე-11 მუხლი.

<sup>11</sup> ტურავა პ., წეჰლაძე ნ., ზოგადი ადმინისტრაციული სამართლის სახელმძღვანელო, 2010, 27.

მუხლი, რომელიც, როგორც ზემოთ აღინიშნა, ადგენს, რომ ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეს განიხილავენ კანონის და საქმის განმხილველი ორგანოს (თანამდებობის პირის) წინაშე ყველა მოქალაქის თანასწორობის საწყისებზე წარმოშობის, სოციალური და ქონებრივი მდგომარეობის, რასობრივი და ეროვნული კუთვნილების, სქესის, განათლების, ენის, რელიგიისადმი დამოკიდებულების, საქმიანობის სახეობისა და ხასიათის, საცხოვრებელი ადგილისა და სხვა გარემოებათა მიუხედავად.

კანონის წინაშე თანასწორობის პრინციპი „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ კანონით გათვალისწინებულ და ნაშრომში განხილულ საქმიანობის პრინციპებთან პირდაპირ კავშირშია, რასაც ცხადყოფს ასევე ის გარემოება, რომ კანონი პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის საქმიანობის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან პრინციპად პროფესიონალიზმს განსაზღვრავს. აღნიშნული ასევე მოიაზრებს იმას, რომ სამსახურის თანამშრომელი პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების კანონიერების შესწავლის პროცესში ხელმძღვანელობს პროფესიული ცოდნის, უნარ-ჩვევებისა და გამოცდილების შესაბამისად და გადაწყვეტილებას იღებს საჯარო ინტერესების გათვალისწინებით, კონკრეტული სამართლებრივი საფუძვლის ზუსტი შესაბამისობით.

## **8. საიდუმლოებისა და კონფიდენციალურობის დაცვა**

გარდა იმისა, რომ „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონი მონაცემთა უსაფრთხოების დაცვის ვალდებულებას აკისრებს მონაცემთა დამუშავებელ ორგანიზაციებს და მათ ავალებს მონაცემთა უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად აუცილებელი ორგანიზაციულ-ტექნიკური ზომების განსაზღვრას, ის ასევე ადგენს უშუალოდ დამუშავებისთვის პასუხისმგებელი პირისა და დამუშავებაზე უფლებამოსილი პირის იმ თანამშრომლის ვალდებულებას, რომელიც მონაწილეობს მონაცემთა დამუშავებაში ან რომელსაც აქვს მონაცემებზე წვდომა, რომ არ გასცდეს მისთვის მინიჭებული უფლებამოსილების ფარგლებს, დაიცვას მონაცემთა საიდუმლოება და კონფიდენციალურობა, მათ შორის, სამსახურებრივი უფლებამოსილების შეწყვეტის შემდეგ.

ამასთან, გასათვალისწინებელია, რომ მონაცემთა უსაფრთხოების დაცვა უზრუნველყოფილია პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის თანამშრომლის მხრიდანაც და დადგენილი სტანდარტია, რომ იგი საიდუმლოებისა და კონფიდენციალურობის სრული დაცვით ახორციელებს საქმიანობას. აღნიშნული დადგენილია „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ კანონის 51-ე მუხლით, რომლის თანახმად, „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის თანამშრომელი ვალდებულია დაიცვას ნებისმიერი სახის საიდუმლოების შემცველი ინფორმაციის უსაფრთხოება და არ გაამჟღავნოს საიდუმლო ინფორმაცია, რომელიც მისთვის სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულების დროს გახდა ცნობილი. ეს ვალდებულება



პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის თანამშრომელს უფლებამოსილების შეწყვეტის შემდეგაც უნარჩუნდება.“ აღნიშნული ვალდებულება ასევე დადგენილია „პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების კანონიერების შესწავლის წესის დამტკიცების შესახებ“ პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის უფროსის 2024 წლის 1 მარტის №34 ბრძანებით.<sup>12</sup>

## 9. ინკვიზიციურობა

ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა საქმის წარმოების ერთ-ერთი მთავარი თავისებურება საქმის განმხილველი ორგანოს მიერ ინკვიზიციურობის პრინციპის შესაბამისად მოქმედებაა. მიუხედავად იმისა, რომ ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსით ინკვიზიციურობის პრინციპი ცალსახად არ არის განსაზღვრული, ადმინისტრაციული სამართალწარმოებისთვის იგი უცხო არაა.

ზოგადად, ინკვიზიციურობის პრინციპი გულისხმობს, საქმის განმხილველი უფლებამოსილი ორგანოს მხრიდან ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმის წარმოების დაწყებას და საკუთარი ინიციატივით გამოკვლევას. ამასთან, ხსენებული ორგანო აფასებს, როგორც პირის სამართალდარღვევის ჩადენაში მამხილებელ, აგრეთვე შესაბამისი პასუხისმგებლობისგან განმათავისუფლებელ გარემოებებს და ვალდებულია ორივე გარემოება შეაფასოს ობიექტურად.<sup>13</sup>

მონაცემთა დამუშავების კანონიერების შესწავლის პროცესში პერსონალურ მონაცემთა დაცვის საზედამხედველო ორგანოს მიერ ინკვიზიციურობის პრინციპის გამოყენება დარგისათვის დამახასიათებელი ერთ-ერთი მთავარი თავისებურებაა და ასახულია „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-7 თავში, რომელიც ადგენს პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის უფლებამოსილებებს მონაცემთა დაცვის სფეროსა დაფარული საგამოძიებო მოქმედებების ჩატარების კონტროლის სფეროში.

მონაცემთა დაცვის სფეროში პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის საქმიანობის ძირითადი მიმართულება პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების კანონიერების შესწავლაა. პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახური უფლებამოსილია არა მხოლოდ დაინტერესებული პირის განცხადების საფუძველზე, არამედ საკუთარი ინიციატივითაც განახორციელოს ნებისმიერი დამუშავებისთვის პასუხისმგებელი პირის ან/და დამუშავებაზე უფლებამოსილი პირის შემოწმება<sup>14</sup>, რაც პირდაპირ განსაზღვრავს სამსახურის მხრიდან მონაცემთა დამუშავების კანონიერების

<sup>12</sup> „პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების კანონიერების შესწავლის წესის დამტკიცების შესახებ“ პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის უფროსის 2024 წლის 1 მარტის №34 ბრძანების მე-10 მუხლის მესამე პუნქტის „გ“ ქვეპუნქტი.

<sup>13</sup> Bohnert J., Ordnungswidrigkeitenrecht, 4th ed. 2010, 5.

<sup>14</sup> საქართველოს კანონი „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“, 3144-XIმს-Хმპ, 14/06/2023, 51-ე მუხლის პირველი პუნქტი.

შესაფასებლად აქტიური ჩართულობისა და ინკვიზიციურობის უფლებამოსილებას. შესაბამისად, სამსახური არა თუ მხოლოდ კონკრეტული მომართვის ან გავრცელებული ინფორმაციის საფუძველზე, საკუთარი ინიციატივით იწყებს ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმის წარმოებას არამედ, ყოველი წლის დასაწყისში სამსახურის უფროსის ბრძანებით მტკიცდება წლის მანძილზე ჩასატარებელი შემოწმებების გეგმა, რომლის შემუშავების და სამსახურის უფროსისათვის წარდგენის ვალდებულება გააჩნია სამსახურის გეგმური ინსპექტირების დეპარტამენტს, რომელიც 2023 წელს შეიქმნა და მხოლოდ გასულ წელს მონაცემთა დამუშავების კანონიერების 83 გეგმური შემოწმება განახორციელა<sup>15</sup>.

აღსანიშნავია, რომ შემოწმებების წლიური გეგმის შემუშავების მიზანს წარმოადგენს ყოველდღიურ ცხოვრებაში მონაცემთა დამუშავების პროცესების მრავალფეროვნების, დინამიკურობისა და კომპლექსურობის პირობებში სამსახურის საქმიანობის ეფექტიანობისა და თანამიმდევრულობის უზრუნველყოფა. წლიური გეგმა დგება მონაცემთა დამუშავების კანონმდებლობისა და პრაქტიკის შესწავლის გზით, საქართველოს სხვადასხვა რეგიონებში პრიორიტეტული და მაღალრისკიანი სფეროების/მონაცემთა დამუშავების პროცესების გამოკვეთისა და ამ პროცესებისთვის დამახასიათებელი რისკების ანალიზის შედეგების საფუძველზე, რაც ემსახურება სამსახურის რესურსების მიზნობრივ და ეფექტიან გამოყენებას.<sup>16</sup>

ინკვიზიციურობის პრინციპის გამოვლინება ასევე სახეზეა არაგეგმური ინსპექტირებების ჩატარების ნაწილშიც, რადგან ის ამა თუ იმ მონაცემთა დამუშავების კანონიერების პროცესის შესწავლის მიზნით სამსახურის ინიციატივის საფუძველზე ხორციელდება და ხაზგასასმელია რომ 2024 წელს 182 არაგეგმური ინსპექტირება იქნა ჩატარებული.<sup>17</sup>

## **10. განმეორებით სახდელის დაკისრების აკრძალვის პრინციპი ("ne bis in idem")**

სამართალდამრღვევის ორმაგად დასჯის საფრთხე პრაქტიკაში საკმაოდ რეალურია, თუმცა აღნიშნული ცალსახად ეწინააღმდეგება ადამიანის საყოველთაოდ აღიარებულ უფლებებს. დამრღვევის ორმაგად დასჯა ერთი მართლსაწინააღმდეგო ქმედების ჩადენისთვის დაუშვებელია არამხოლოდ მისთვის სხვადასხვა სამართლის დარგებით (მაგალითად, სისხლის სამართლის და ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსებით)

<sup>15</sup> პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახური. პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის 2023 წლის საქმიანობის ანგარიში. <<https://pdps.ge/ka/content/988/angariSebi>> [10.02.2025].

<sup>16</sup> პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახური. პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის 2023 წლის საქმიანობის ანგარიში. <<https://pdps.ge/ka/content/988/angariSebi>> [10.02.2025].

<sup>17</sup> პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახური. პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის 2024 წლის 12 თვის საქმიანობის სტატისტიკა. ხელმისაწვდომია: <https://pdps.ge/ka/content/988/angariSebi> [10.02.2025].

გათვალისწინებული პასუხისმგებლობის ზომების შეფარდებით, არამედ იგი ასევე გულისხმობს პირისთვის სახდელის დაკისრების შემდეგ, განმეორებით, თუნდაც იგივე დარგით გათვალისწინებული სახდელის დაკისრების აკრძალვას.

დამრღვევის განმეორებით დასჯის ამკრძალავი - *“ne bis in idem”* პრინციპი ასახულია ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციის მე-7 დამატებითი ოქმის მე-4 მუხლის პირველ ნაწილში, რომლის თანახმად, დაუშვებელია სისხლის სამართლის წესით პირის ხელმეორედ გასამართლება ან დასჯა ერთი და იმავე სახელმწიფოს იურისდიქციის ფარგლებში იმ დანაშაულისათვის, რომლისთვისაც იგი ერთხელ უკვე იქნა საბოლოოდ გამართლებული ან მსჯავრდებული ამ სახელმწიფოს კანონისა და სისხლის სამართლის პროცედურის შესაბამისად.<sup>18</sup>

ზემოაღნიშნულ მიდგომას იზიარებს საქართველოს კანონმდებლობაც. კერძოდ, საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-4 პუნქტის თანახმად, არავის შეიძლება განმეორებით დაედოს მსჯავრი ერთი და იმავე დანაშაულისათვის. ხსენებული კონსტიტუციური დებულება განამტკიცებს განმეორებითი დასჯის აკრძალვის კონსტიტუციურ პრინციპს. გასათვალისწინებელია ისიც, რომ კონსტიტუციის აღნიშნული დანაწესი იმპერატიული ხასიათისაა და რაიმე გამონაკლისს ამ გარანტიის შეზღუდვის თვალსაზრისით არ ითვალისწინებს.

ამასთან, გასათვალისწინებელია, რომ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს არაერთხელ აქვს დაფიქსირებული თავისი პოზიცია *“ne bis in idem”* პრინციპის შესახებ, რომელმაც განმარტა, რომ აღნიშნული პრინციპი ერთი მხრივ იცავს ინდივიდს ერთი და იმავე ქმედების გამო განმეორებითი სისხლისსამართლებრივი დევნისა და მსჯავრდებისგან, მეორე მხრივ კი, ემსახურება სისხლისსამართლებრივი მართლმსაჯულების პროცესში მიღებული საბოლოო გადაწყვეტილებებით სახელმწიფო ორგანოების ბოჭვას.<sup>19</sup>

განმეორებითი მსჯავრდების აკრძალვა სამართლებრივი სახელმწიფოს ფუნდამენტური პრინციპის არსებითი გამოვლინებაა, კერძოდ, სისხლისსამართლებრივი მართლმსაჯულების პროცესში სახელმწიფო ორგანოების ბოჭვა, მათ მიერვე მიღებული საბოლოო გადაწყვეტილებებით, არ განახორციელონ ერთი და იმავე ქმედებისათვის პირის განმეორებითი დევნა, პირდაპირ უკავშირდება სამართლებრივი განსაზღვრულობისა და

<sup>18</sup> ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენცია, 1950.

ხელმისაწვდომია: <[https://www.echr.coe.int/Documents/Convention\\_KAT.pdf](https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_KAT.pdf)> [10.02.2025].

<sup>19</sup> საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2015 წლის 29 სექტემბრის №3/1/608,609 გადაწყვეტილება საქმეზე „საქართველოს უზენაესი სასამართლოს კონსტიტუციური წარდგინება საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 306-ე მუხლის მე-4 ნაწილის კონსტიტუციურობის თაობაზე და საქართველოს უზენაესი სასამართლოს კონსტიტუციური წარდგინება საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 297-ე მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტის კონსტიტუციურობის თაობაზე“, II-35 <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/3017013?publication=0> [10.02.2025].

უსაფრთხოების პრინციპებს. ინდივიდის უფლებაშემზღუდავი კანონმდებლობით გათვალისწინებული სამართლებრივი შედეგის განჭვრეტადობა, მისი სამართლებრივი განსაზღვრულობის ხარისხი მნიშვნელოვნად არის დამოკიდებული იმაზე, თუ რამდენად და რა ფარგლებში ხდება მართლმსაჯულების პროცესში მიღებული საბოლოო ხასიათის გადაწყვეტილებების პატივისცემა. „თუ პირს კანონით დადგენილი პასუხისმგებლობა ერთი ქმედებისთვის რამდენჯერმე შეიძლება დაეკისროს და ხელისუფლება არ იზღუდება ამ მიმართებით, იმპერატიული მოთხოვნა, რომ პირმა წინასწარ იცოდეს, რა სასჯელი დაეკისრება კონკრეტული ქმედებისთვის და შეეძლოს საკუთარი ქცევის შესაბამისად კონტროლი, თავისთავად აზრს მოკლებული ხდება.“<sup>20</sup>

ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა ჭრილში, „ne bis in idem“ პრინციპის არსებობის მხრივ, საგულისხმოა, რომ გერმანიის ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კანონმდებლობის მიხედვით, განმეორებით დევნის აკრძალვა მოქმედებს აგრეთვე ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა საქმის წარმოებისას.<sup>21</sup>

საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 232-ე მუხლის თანახმად კი, ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმის წარმოება არ შეიძლება დაიწყოს, ხოლო დაწყებული საქმე უნდა შეწყდეს თუ არსებობს იმავე ფაქტზე ადმინისტრაციულ პასუხისგებაში მიცემული პირის მიმართ კომპეტენტური ორგანოს (თანამდებობის პირის) დადგენილება ადმინისტრაციული სახდელის დადების შესახებ ან ამხანაგური სასამართლოს გაუუქმებელი გადაწყვეტილება, თუ მასალები ამხანაგურ სასამართლოს გადასცა იმ ორგანომ (თანამდებობის პირმა), რომელსაც აქვს მოცემულ საქმეზე ადმინისტრაციული სახდელის დადების უფლება, ან გაუუქმებელი დადგენილება ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმის შეწყვეტის შესახებ, აგრეთვე ამავე ფაქტზე სისხლის სამართლის საქმის არსებობისას.

აღსანიშნავია, რომ ზემოთ ხსენებული პრინციპი, პირდაპირ არის გათვალისწინებული „პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების კანონიერების შესწავლის წესის დამტკიცების შესახებ“ პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის უფროსის 2024 წლის 1 მარტის №34 ბრძანებაში, რომლის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის მიხედვით მონაცემთა დამუშავების კანონიერების შესწავლის გამომრიცხავი გარემოებებია:

- სასამართლოს გადაწყვეტილების ან განჩინების არსებობა იმავე დარღვევის ფაქტზე და იმავე მხარეებთან დაკავშირებით, რაზეც უნდა დაიწყოს ან მიმდინარეობს მონაცემთა დამუშავების კანონიერების შესწავლა;

<sup>20</sup>საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2016 წლის 29 დეკემბრის №2/7/636 გადაწყვეტილება. <<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/3544820?publication=0>> [10.02.2025]

<sup>21</sup> Bohnert J., Ordnungswidrigkeitenrecht, 4th ed. 2010, 5.



- სამსახურის მიერ მიღებული გადაწყვეტილების არსებობა იმავე ფაქტზე და იმავე მხარეებთან დაკავშირებით, რაზეც უნდა დაიწყოს ან მიმდინარეობს მონაცემთა დამუშავების კანონიერების შესწავლა;
- სისხლის სამართლის საქმის არსებობა იმავე ფაქტზე, რაზეც უნდა დაიწყოს ან მიმდინარეობს მონაცემთა დამუშავების კანონიერების შესწავლა.

## 11. დასკვნა

სტატიაში განხილულ იქნა პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების კანონიერების შესწავლის პროცესში ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა საქმის წარმოების ძირითადი პრინციპები, რომელთა გათვალისწინება უზრუნველყოფს მონაცემთა სუბიექტის უფლებების დაცვის მიზნით ხსენებული წარმოების სათანადოდ წარმართვას.

კანონიერების პრინციპის განსაზღვრავს საქმის წარმოებისას თითოეული მოქმედების ზუსტ შესაბამისობას კანონით განსაზღვრულ სტანდარტებთან, რომელთა დაცვის გარეშე შეუძლებელია წარმოების შესაბამისობის უზრუნველყოფა ეროვნულ კანონმდებლობით და საერთაშორისო სტანდარტებით დადგენილ ნორმებთან.

ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის პრინციპის დაცვა მნიშვნელოვანია არა მხოლოდ პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების კანონიერების შესწავლის პროცესში, არამედ აღნიშნული სამართლებრივი სახელმწიფოს ფუნქციონირების ერთ-ერთი ძირითადი პრინციპია.

დამოუკიდებლობისა და პოლიტიკური ნეიტრალიტეტის პრინციპი არის მთავარი გარანტორი იმისა, რომ პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების კანონიერების შესწავლის პროცესი თავისუფალია რაიმე სახის ზეგავლენისგან, რაც აუცილებელია სამართლიანობისა და გამჭვირვალობისთვის.

ობიექტურობისა და მიუკერძოებლობის პრინციპების დაცვა მიღების პროცესში გამორიცხავს მიკერძოებული გადაწყვეტილებების მიღებას და სამართლიანი ადმინისტრაციული წარმოების ჩატარების მნიშვნელოვან გარანტიას წარმოადგენს.

თანაზომიერების პრინციპი უზრუნველყოფს, რომ საქმეზე მიღებული გადაწყვეტილებები იქნება პროპორციული და შესაბამისი მონაცემთა სუბიექტის უფლებების დაცვის მიზნით. ის ასევე გამორიცხავს უფლებამოსილების გადამეტების რისკს და უზრუნველყოფს, რომ საჯარო ინტერესები მაქსიმალურად იქნეს დაბალანსებული ინდივიდის უფლებებთან მიმართებით.

კანონის წინაშე თანასწორობის პრინციპი განსაზღვრავს, რომ ყველა პირი უნდა სარგებლობდეს თანაბარი უფლებებით და ვალდებულებებით, მიუხედავად სოციალური, სამართლებრივი ან სხვა მახასიათებლებისა. ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა საქმის წარმოებისას თანასწორობის დაცვა უზრუნველყოფს, რომ გადაწყვეტილებები

ეფუძნებოდეს მხოლოდ სამართლებრივ საფუძვლებს და არ იქნეს მიღებული რაიმე სახის უსამართლო მიდგომის შედეგად.

საიდუმლოების და კონფიდენციალურობის დაცვის უზრუნველყოფა მონაცემთა დამუშავების პროცესის განუყოფელი ნაწილია ასევე საქმის წარმოების დასრულების შემდეგაც და როგორც აღინიშნა, აღნიშნული ვალდებულება აკისრიათ როგორც დამუშავებაზე პასუხისმგებელი პირების, ასევე პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის თანამშრომლებსაც.

ინკვიზიციურობის პრინციპი ხაზს უსვამს ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულებას, რომ ის არ შემოიფარგლოს მხოლოდ სუბიექტის მიერ მოწოდებული ინფორმაციით თუ დოკუმენტაციით და თავადაც აქტიურად შეისწავლოს საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე ყველა ფაქტობრივი გარემოება.

განმეორებითი სახდელის დაკისრების აკრძალვის პრინციპი გულისხმობს, რომ ერთსა და იმავე სამართალდარღვევისთვის პირი არ შეიძლება ორჯერ დაეკისროს ადმინისტრაციულ პასუხისმგებლობა. ეს პრინციპი მნიშვნელოვანია სამართლებრივი გარემოს უზრუნველსაყოფად, რათა მოქალაქეებს ჰქონდეთ გარანტია, რომ მათ არ დაეკისრებათ ზედმეტი და არამართლზომიერი სანქციები. მისი დაცვა აუცილებელია როგორც კონსტიტუციური პრინციპების დაცვისთვის, ასევე ადმინისტრაციული საქმის წარმოების ლეგიტიმურობის შესანარჩუნებლად.

ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, ნათელია რომ სტატიაში განხილული თითოეული პრინციპის ზედმიწევნით დაცვა უზრუნველყოფს ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა საქმის წარმოების ეფექტიანობასა და კანონიერი გადაწყვეტილებების მიღებას, რომლის გარეშეც შეუძლებელია დაცული იყოს მონაცემთა სუბიექტის უფლებები.

### ბიბლიოგრაფია:

1. საქართველოს კონსტიტუცია, 24/08/1995.
2. საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსი, 15/12/1984.
3. საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი, 13/08/1999.
4. ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენცია;
5. საქართველოს კანონი „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“, 3144-XIმს-Χმპ, 14/06/2023.
6. „პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების კანონიერების შესწავლის წესის დამტკიცების შესახებ“ პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის უფროსის 2024 წლის 1 მარტის №34 ბრძანება.
7. ტურავა პ. წეკლაძე ნ., ზოგადი ადმინისტრაციული სამართლის სახელმძღვანელო, 2010.
8. პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახური, ევროკავშირის მონაცემთა დაცვის ძირითადი რეგულაცია (“GDPR”) - ქართული თარგმანი.
9. პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახური, პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის 2023 წლის საქმიანობის ანგარიში.
10. პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახური, პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სამსახურის 2024 წლის 12 თვის საქმიანობის სტატისტიკა.
11. საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2016 წლის 29 დეკემბრის გადაწყვეტილება საქმეზე: №2/7/636.
12. საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2015 წლის 29 სექტემბრის გადაწყვეტილება საქმეზე №3/1/608,609.
13. Bohnert J., Bülte J., Ordnungswidrigkeitenrecht. 5. Auflage. 2016.
14. Detterbeck S., Allgemeines Verwaltungsrecht, 2004.
15. European Data Protection Supervisor, Guidelines on assessing the proportionality of measures that limit the fundamental rights to privacy and to the protection of personal data, 2021.